

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004658

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-08-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Воробйов Олексій Олегович

2. Oleksii Vorobiov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 033

Назва наукової спеціальності: Філософія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філософія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 17124

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 11.01.61, 11.01.67, 02.41.11, 02.71, 02.91.01

Тема дисертації:

1. Політичне вчення Августина Аврелія та його роль у формуванні сучасного філософсько-правового дискурсу
2. The Political Doctrine of Augustine of Hippo and Its Role in the Formation of Contemporary Philosophical and Legal Discourse

Реферат/анотація:

1. Воробйов О.О. Політичне вчення Августина Аврелія та його роль у формуванні сучасного філософсько-правового дискурсу. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 033 Філософія (галузь знань 03 Гуманітарні науки). – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна Міністерства освіти і науки України, Харків, 2026. Культурні реалії сучасності актуалізують питання про онтологічні, морально-етичні й антропологічні підстави політичного співіснування. Однією з традицій, у межах якої політична реальність осмислюється як прояв внутрішнього стану людини, є вчення Августина Аврелія. Дисертаційне дослідження присвячене системній історико-філософській реконструкції політичної філософії Августина Аврелія та визначенню її ролі у сучасному філософсько-правовому дискурсі. У роботі обґрунтовано, що політичне вчення Єпископа Гіппонського є цілісною концепцією онтологічних, антропологічних та морально-етичних підстав

політичного порядку, у межах якої політична спільнота виникає як історичний прояв порядку любові (*ordo amoris*). Політичний порядок у Августина визначається не лише інституційним регулюванням і формами реалізації влади, а насамперед спрямованістю людської волі до певного блага. Об'єктом дослідження є вчення і філософська система Августина Аврелія, а предметом – його політичне вчення, антропологічні, онтологічні та етичні підстави, зокрема концепти *caritas*, *ordo amoris*, *populus*, *civitas*, *iustitia* та *potestas* у їхньому взаємозв'язку. Метою дослідження є проведення системної історико-філософської реконструкції політичного вчення Августина Аврелія, виявлення його концептуальної архітекτονіки, антропологічних, онтологічних, етичних та політико-правових засад, а також визначення його ролі у формуванні сучасного філософсько-правового дискурсу. Для досягнення мети проаналізовано передумови формування політичної думки Августина; визначено роль античної, юдейської та християнської традицій; досліджено політичного суб'єкта; реконструйовано значення тріади *amor* – *caritas* – *cupiditas*; проаналізовано *populus*, *ordo amoris*, *amor Dei* / *amor sui*, *ministerium* / *dominium*, зв'язок *caritas* із владою, законом і справедливістю, а також співвідношення *interioritas* та *civitas*. Теоретико-методологічна стратегія дослідження ґрунтується на поєднанні історико-філософського, герменевтичного, феноменологічного та антропологічного підходів. Застосовано метод концептуальної реконструкції для відтворення внутрішньої логіки політичного вчення Августина та порівняльно-історичний метод для аналізу його зв'язків. Наукова новизна результатів полягає в тому, що дисертація є однією з перших у вітчизняному історико-філософському дискурсі спроб системної реконструкції політичної філософії Августина Аврелія. Запропоноване дослідження вступає у науковий діалог із міжнародним августинознавством, пропонуючи спосіб системного прочитання політичної філософії Августина як цілісної політико-онтологічної архітекτονіки, що інтегрує її антропологічні, онтологічні, етичні та політико-правові виміри навколо поняття *ordo amoris*. Уперше політичне вчення Августина інтерпретовано як складову онтології любові; розкрито політико-онтологічний характер *caritas*; обґрунтовано функціонування *ordo amoris* як «граматики політичного порядку»; *populus* витлумачено як аксіологічну спільноту, об'єднану *amor communis*; встановлено зв'язок *interioritas* і *civitas*; реконструйовано політичне вчення Августина як цілісну концептуальну архітекτονіку; визначено антропологічну й аксіологічну природу політичного суб'єкта та морально-онтологічну диференціацію влади через дихотомію *ministerium* / *dominium*. Уточнено роль платонізму, неоплатонізму і стоїцизму у формуванні політичної думки Августина, антропологічне розуміння політичного суб'єкта, значення дистинкції *amor Dei* / *amor sui* та взаємозв'язок категорій *iustitia*, *potestas* і *lex* у контексті порядку любові. Подальшого розвитку набули інтерпретація *ordo amoris* як принципу соціального і політичного порядку, розуміння політичної спільноти як єдності на основі *amor communis*, положення про вторинний і обмежений характер влади та осмислення августиніанської концепції любові як ресурсу сучасної політичної і правової філософії. Теоретичне значення результатів полягає у розширенні розуміння політичної філософії Августина як цілісної концепції у сучасному контексті, що поєднує онтологічні, антропологічні та політико-правові виміри. Результати можуть бути використані надалі у подальших історико-філософських, політико-теологічних, антропологічних і філософсько-правових дослідженнях, у викладанні історії філософії, політичної філософії та філософії права. Ключові слова: політична філософія, любов, середньовіччя, філософія історії, Августин Аврелій, платонізм, християнство, антропологія, етика, держава, символізм, екзистенційність, політична теологія, суспільство, політико-правові вчення.

2. Vorobyov, O.O. The Political Thought of Augustine of Hippo and Its Role in Shaping Contemporary Philosophical and Legal Discourse. – Qualifying scientific thesis in manuscript form. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 033 Philosophy (field of knowledge 03 Humanities). – V. N. Karazin Kharkiv National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2026. Contemporary cultural realities bring to the fore questions regarding the ontological, moral, and anthropological foundations of political coexistence. One of the intellectual traditions that interprets political reality as an expression of the human inner condition is the philosophy of Augustine of Hippo. This dissertation presents a systematic historical-philosophical reconstruction of the political philosophy of Augustine of Hippo and examines its role in contemporary philosophical and legal discourse. It demonstrates that the political teachings of the Bishop of Hippo constitute an

integrated conception of the ontological, anthropological, and moral foundations of the political order, within which the political community emerges as a historical manifestation of the order of love (*ordo amoris*). For Augustine, the political order is defined not only by institutional regulation and forms of exercising power, but above all by the orientation of the human will toward the highest good. The object of the research is Augustine's philosophical system, while its subject is his political doctrine and its anthropological, ontological, and ethical foundations—in particular, the concepts of «*caritas*», «*ordo amoris*», «*populus*», «*civitas*», «*iustitia*», and «*potestas*» and their interrelationship. The aim is to reconstruct Augustine's political thought as a coherent conceptual framework and determine its significance for contemporary philosophical and legal discourse. The study analyzes the preconditions for the formation of Augustine's political thought; identifies the role of ancient, Jewish, and Christian traditions; examines the political subject; the meaning of the triad *amor* – *caritas* – *cupiditas* is reconstructed; the concepts of *populus*, *ordo amoris*, *amor Dei* / *amor sui*, *ministerium* / *dominium*, the connection between *caritas* and power, law, and justice, as well as the relationship between *interioritas* and *civitas*, are analyzed. The methodology combines a combination of historical-philosophical, hermeneutic, phenomenological, and anthropological approaches. The method of conceptual reconstruction was applied to recreate the internal logic of Augustine's political doctrine, and the comparative-historical method was used to analyze its connections. The dissertation offers one of the first systematic reconstructions of Augustine's political philosophy in Ukrainian historical-philosophical scholarship. It also proposes a coherent politico-ontological reading of Augustine's philosophy centered on «*ordo amoris*» and engaged with international Augustinian scholarship. For the first time, Augustine's political doctrine is interpreted as a component of the ontology of love; the political-ontological nature of «*caritas*» is revealed; the functioning of «*ordo amoris*» as the “grammar of political order” is substantiated; «*populus*» is interpreted as an axiological community united by «*amor communis*»; the connection between «*interioritas*» and «*civitas*» is established; Augustine's political doctrine has been reconstructed as a coherent conceptual architecture; the anthropological and axiological nature of the political subject has been defined, along with the moral-ontological differentiation of power through the dichotomy of *ministerium* and *dominium*. The role of Platonism, Neoplatonism, and Stoicism in shaping Augustine's political thought, the anthropological understanding of the political subject, the significance of the distinction between *amor Dei* and *amor sui*, and the interrelationship of the categories of *iustitia*, *potestas*, and *lex* in the context of the order of love have been clarified. Further development has been given to the interpretation of *ordo amoris* as a principle of social and political order; the understanding of the political community as a unity based on *amor communis*; the proposition regarding the secondary and limited nature of power; and the interpretation of the Augustinian concept of love as a resource for contemporary political and legal philosophy. The findings may be used in historical-philosophical, political-theological, and philosophical-legal research, as well as in teaching the history of philosophy, political philosophy, and philosophy of law. Keywords: political philosophy, love, Middle Ages, philosophy of history, Augustine of Hippo, Platonism, Christianity, anthropology, ethics, state, symbolism, existentiality, political theology, society, political-legal doctrines.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Воробйов О.О. (2025). Політичне вчення Августина Аврелія: напрямки реконструкції. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії», (72), 228-239.

<https://doi.org/10.26565/2226-0994-2025-72-22>.

<https://periodicals.karazin.ua/philosophy/article/view/27409>.

- Воробйов О.О. (2025). Caritas і формування політичного порядку: до переосмислення політичного вчення Августина Аврелія. Вісник гуманітарних наук. (13), <https://doi.org/10.5281/zenodo.17959781>.
<https://h-visnyk.com.ua/index.php/home/article/view/329/317>.
- Прокопенко В.В., Воробйов О.О. (2022). Вернер Єгер: концепція «Третього гуманізму». Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії», (67), 39–48. <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2022-67-5>.
<https://periodicals.karazin.ua/philosophy/article/view/21918/20448>.
- Воробйов О.О. Сучасна доктрина «російського світу» як політичнорелігійний проект виправданого насильства: антихристиянські трансформації євангельських цінностей // XX Харківські студентські філософські читання: до 180 річниці з дня народження Фрідріха Ніцше. Матеріали наукової конференції студентів та аспірантів, 16 травня 2024 р., м. Харків. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024, 23–26.
- Воробйов О.О. Lux interior під час війни: від реальності репрезентацій до репрезентації реального як досвід демаскування облуди // XXXII Харківські міжнародні сковородинівські читання: «Сучасні наука, освіта, просвіта: виклики і перспективи» Матеріали наукової конференції студентів та аспірантів, 22 грудня 2024 р., м. Харків. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024, 49–51.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0125U003337

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карпенко Іван Василійович

2. Ivan Karpenko

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9425-149X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельник Віктор Мирославович
2. Viktor M. Melnyk

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5640-0351

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Готич Михайло Іванович
2. Mykhailo Hotych

Кваліфікація: к. філос. н., 09.00.14

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3499-917X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту Тернопільського національного економічного університету

Код за ЄДРПОУ: 25064389

Місцезнаходження: вул. Дністровська, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Єремеев Павло Вікторович
2. Pavlo Yeremieiev

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0300-2645

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білецький Ігор Павлович

2. Igor Biletsky

Кваліфікація: к. філос. н., доц., 09.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4995-7842

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Компанієць Лілія Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Компанієць Лілія Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Шевченко Андрій Олександрович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна